

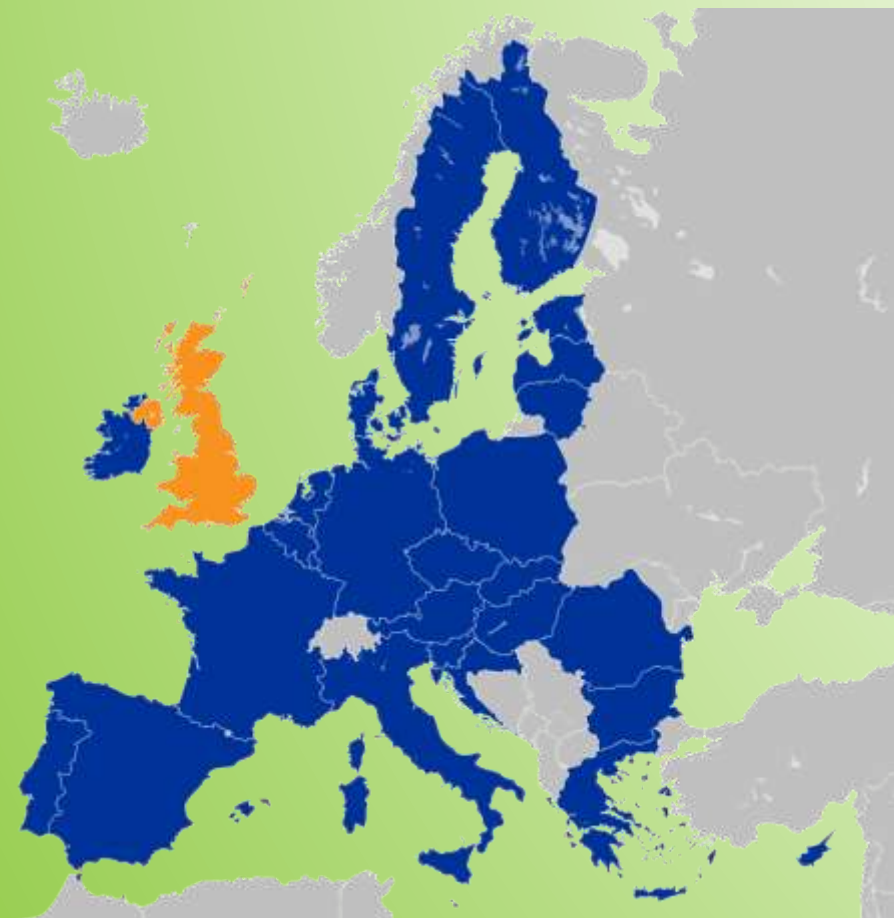
Перехід від мережі Емеральд (Смарагдової) до
мережі Натура 2000 і навпаки

Досвід яких країн може нам допомогти у переході?

- Молдова?
- Країни, які знаходяться на тій самій стадії переговорів щодо вступу до ЄС?
- Велика Британія (здійснила перехід від мережі Натура 2000 до мережі Емеральд)
- Європейські країни, які вже сформувати і впровадили у функціонування свою мережу Натура 2000, особливо ті які межують з Україною (у першу чергу Польща і Словаччина).

Як нам може допомогти досвід Великої Британії?

Brexit – вихід з ЄС - 31 січня 2020

Території Натура 2000 Великої Британії після брекзиту одразу стали територіями мережі Емеральд (Смарагдової), але потрібні були зміни у базах даних, внаслідок різниці у класифікації оселищ у цих мережах.

- 361 Види
- 77 типів оселищ
- 1 біогеорегіон: Атлантичний
- Великий відсоток морських територій Емеральд

361 Види – повне співпадіння з списком Резолюції 6, однак у Натуру 2000 можуть входити скупчення птахів, чого нема в Резолюції 6, але вони можуть бути підставою для визначення територій Смарагдової мережі згідно з Рекомендацією 16 Бернської конвенції, у зв'язку з цим ці скупчення птахів були перенесені у наступний пункт СДФ - у категорію «інші важливі види флори і фауни» (з пункту 3.2 до пункту 3.3 стандартної форми даних): <https://rm.coe.int/1680746bfa>

77 типів оселищ

Є список Додатку 1 Оселищної Директиви, і є список Резолюції 4 Бернської конвенції, які не є тотожними внаслідок застосування різних підходів до їх класифікації. Є різні варіанти співвідношення типів оселищ із цих двох списків. Залежно від цього співвідношення, було визначено 9 варіантів переходу для різних типів оселищ у базу даних територій Смарагдової мережі.

Робота почалась перед брекзитом:

- Засідання Постійного комітету Бернської конвенції (грудень 2018) – Белика Британія зобов'язується передавати оновлену базу даних внаслідок Brexit
- Фінансування: DeFRA (Відділ з питань довкілля, продукції і сільського господарства у Міністерстві)
- Обговорення з Європейським центром з біорізноманіття (ETC/BD) і Секретаріатом Бернської конвенції що «перекладу» типів оселищ, накладання територій мережі у просторі та доповнення Резолюції 4
- Ідентифікація полів у базах даних і СДФ які мають бути змінені
- Пропозиція щодо доповнення Резолюції 4 двома глибоководними типами оселищ

Переведення списку оселищ із додатку 1 Оселищної директиви у оселища з Резолюції 4 Бернської конвенції

Етап I («простий») закінчився у листопаді 2020 р.

- **Прямий перехід** (повне співпадіння; потрібна тільки зміни кодів у СДФ = механічна робота спеціаліста, який вводить інформацію у базу даних). Приклад:

Додаток I Оселищної Директиви ЄС: 2130 =

Резолюція 4 Бернської конвенції: B1.4 Стабільні приморські дюни з трав'яною рослинністю («сірі дюни»)

- **Об'єднання** (кілька оселищ Додатку 1 ОД = 1 оселище з Рез. 4)

7110 Активні верхові (оліготрофні) болота + 7120 Деградовані верхові (оліготрофні) болота, які ще здатні до природного відновлення (Додаток I Оселищної Директиви ЄС) =

X04 Комплекси верхових боліт (Резолюція 4)

Етап II («складний») – тривав близько року і закінчився у жовтні 2021 року
(робота ботаніків)

- **Поділ** (одне оселище Додатку 1 ОД = кілька оселищ з Рез. 4 або кілька оселищ з Рез. 4 + кілька оселищ що не входять до Рез. 4)
- **Частковий перехід** (кілька оселищ Додатку 1 ОД = кілька оселищ з Рез. 4 або кілька оселищ з Рез. 4 + кілька оселищ що не входять до Рез. 4)
- **Без переведення** (у СДФ вказані оселища, які не входять ні до Додатку 1 ОД, ні до Рез. 4 або оселище входить до Додатку 1 ОД, але не входить до Рез. 4)
- **Поєднання способів переходу**, наприклад Поділ який приводить до Об'єднання певних типів оселищ

Site code	Site name	Annex I habitat code	Annex I habitat name	Emerald resolution 4 habitat code(s)	Emerald res
UK0013112	Fal and Helford	H1330	Atlantic salt meadows (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)	A2.5	Coastal saltmarshes and s
UK0013112	Fal and Helford	H8330	Submerged or partially submerged sea caves	A1.44; A3; A4	Communities of littoral ca and other hard substrata; substrata
UK0013036	Flamborough Head	H1110	Sandbanks which are slightly covered by sea water all the time	A5	Sublittoral sediment
UK0013036	Flamborough Head	H1170	Reefs	A1.11; A1.22; A3; A4	Mussel and/or barnacle co moderately exposed shore substrata; Circalittoral roc
UK0013036	Flamborough Head	H1230	Vegetated sea cliffs of the Atlantic and Baltic Coasts	B3.3	Rock cliffs, ledges and sho
UK0013036	Flamborough Head	H8330	Submerged or partially submerged sea caves	A1.44; A3; A4	Communities of littoral ca and other hard substrata; substrata
UK0030170	Humber Estuary	H1110	Sandbanks which are slightly covered by sea water all the time	A5	Sublittoral sediment
UK0030170	Humber Estuary	H1130	Estuaries	X01	Estuaries
UK0030170	Humber Estuary	H1140	Mudflats and sandflats not covered by seawater at low tide	A2.2; A2.3; A2.4; A2.61	Littoral sand and muddy s sediments; Seagrass beds
UK0030170	Humber Estuary	H1150	Coastal lagoons	X02; X03	Saline coastal lagoons; Bra
UK0030170	Humber Estuary	H1210	Annual vegetation of drift lines	A2.5; B1.1; B2.1	Coastal saltmarshes and s shrub heath driftlines

Етап II - проблеми

- **Недостатність даних** – неможливо було оцінити площу оселищ у новій базі даних, тому теж неможливо було оцінити їх репрезентативність у мережі, тобто утворились «білі плями» у пункті 3.1 СДФ <https://rm.coe.int/1680746bfa>
- На відміну від мережі Натура 2000 у мережі Емеральд **не визначено пріоритетних оселищ**
Пріоритетні оселища – це типи оселищ, яким загрожує зникнення у Європі і за охорону яких ЄС несе особливу відповідальність. **Позначаються зірочкою при коді оселища*** Охорона цих оселищ гарантується мережею Натура 2000 і є посиленою порівняно з іншими, більш розповсюдженими оселищами. Проекти, пов'язані з охороною пріоритетних оселищ мають більші шанси отримати фінансування.

З моменту входження країни до ЄС, мережа Емеральд стає мережею Натура 2000

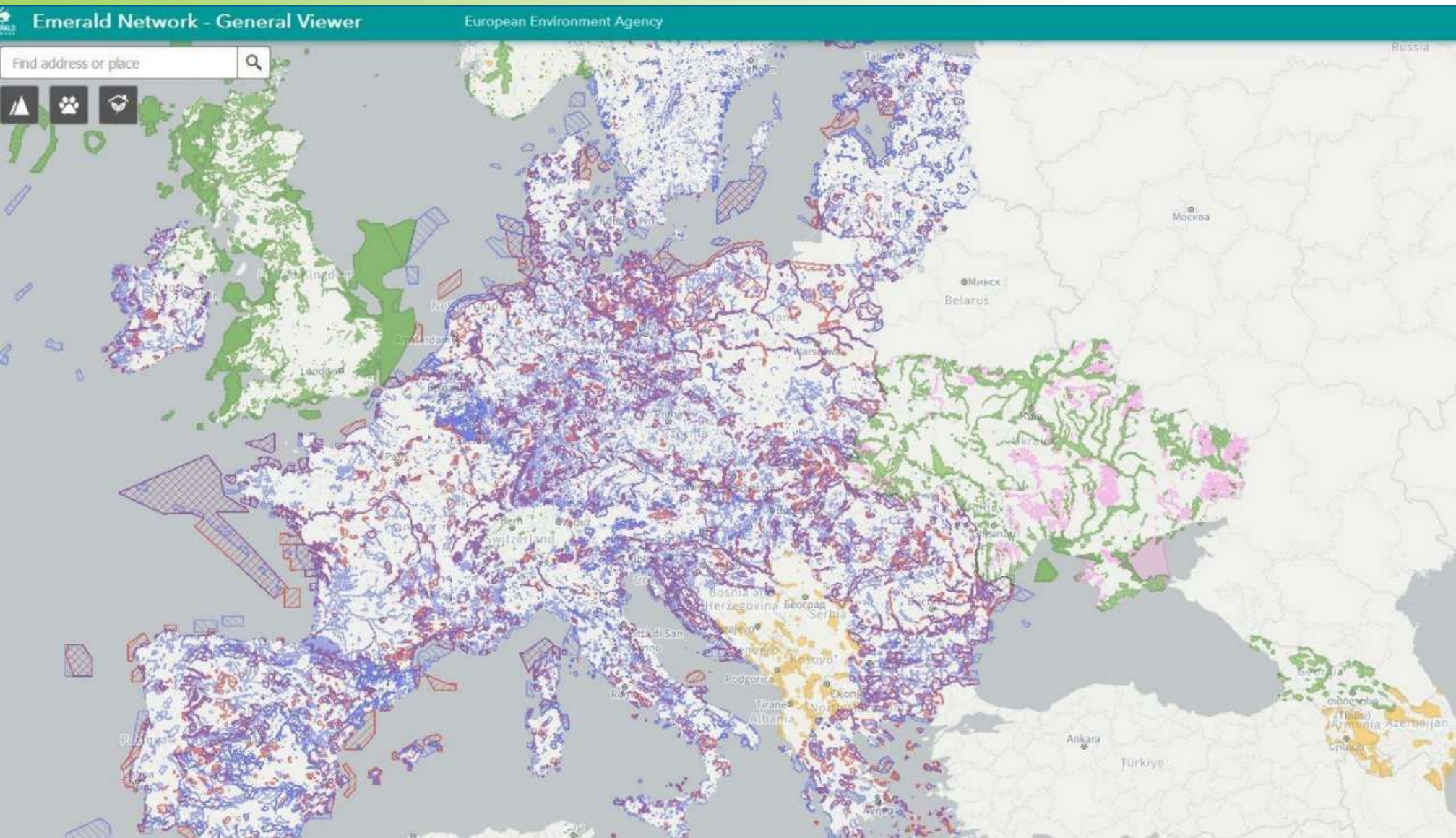
100%

Мережа Натура 2000 не формується від початку! Всі території які були визначені для Смарагдової мережі продовжують бути територіями все-європейської екологічної мережі, але вже у статусі територій Натура 2000.

Що має змінитися в Україні при переході від мережі Емеральд до Натури 2000?

- впровадження положень Оселищної та Пташиної Директив до національного законодавства (на рівні закону)
- розробка підзаконних актів що визначатимуть функціонування мережі Натура 2000;
- Підвищення інституційної спроможності = здатність забезпечити наукову і методичну підтримку функціонування мережі Натура 2000 (Створення національного агентства охорони довкілля? Інституту охорони природи НАНУ? А може цю функцію можуть виконувати Інститути ботаніки та зоології НАНУ?)
- зміни баз даних і коригування СДФів; поділ територій на «пташині» і «оселищні»; коригування меж територій
- проведення навчань і підготовки фахівців
- **Завершення формування мережі Натура 2000** (скоріш за все відбудеться після вступу до ЄС)

Що є в Україні щоб почати процес переходу?

1. Готовність до першого («простого») етапу

переходу: є описи оселищ та їх відношення до оселищ Натура 2000 («Тлумачний посібник...»
<https://uncg.org.ua/tlumachnyj-posibnyk-oselyshch/>

1. Є спеціалісти: передусім ботаніки, та ті хто вміє вносити зміни до бази даних
  - Є детально описаний досвід Великої Британії:
<https://jncc.gov.uk/resources/21a54e0e-c5d0-4a2a-86cd-27d758659294>

Далі:

- Процес має бути під наглядом Секретаріату та Постійного комітету Бернської конвенції (скоріш за все знадобляться консультації робочих груп та навчання)
- Має бути проект присвячений переходу за участю Мінеко (фінансування ЄС)

Тип оселищ Х04 Комплекси верхових боліт. Черемський природний заповідник, Волинська обл. (фото Л. Борсукевич).

Х04 Комплекси верхових
боліт (Резолюція 4)

=

7110* Активні верхові
(оліготрофні) болота

+

7120 Деградовані
верхові (оліготрофні)
болота, які ще здатні до
природного відновлення
(Додаток I Оселищної
Директиви ЄС)

Скринінг є ключовим кроком для країн - потенційних кандидатів на вступ до ЄС, під час якого Європейська Комісія та країна переглядають закони та інституції країни, щоб оцінити їхню відповідність стандартам ЄС у всіх сферах політики. **Для України процес скринінгу успішно завершився у вересні 2025 року.** Скринінг визначає, наскільки добре Україна підготовлена до членства у ЄС і формує важливу технічну основу для подальшого прогресу в переговорах про вступ

https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine_en

Дякую за увагу!

Чи є запитання?

Co-funded by
the European Union

